

BILAG 1

Til: Forretningsudvalget i Region Hovedstaden

Journal-nr.: 17037044

Dato: 17. oktober 2018

Kortlægning af Region Hovedstadens nuværende bidrag til FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling

I det følgende gives et indblik i, hvordan Region Hovedstaden allerede bidrager til realiseringen af FN's verdensmål. Verdensmålene udgør 17 konkrete mål og 169 delmål.

I kortlægningen er listet en række indsatser, som synliggør regionens bidrag indenfor de forskellige delmål under verdensmålene. Der er i kortlægningen identificeret 58 delmål under 16 verdensmål, hvor regionen enten allerede har målsætninger, politikker, strategier, handlingsplaner, initiativer eller praksisser.

Kortlægningen giver et statusoverblik over regionens bidrag på nuværende tidspunkt. Kortlægningen skal bidrage til at danne grundlag for senere beslutninger om, hvad der potentielt skal være af fremadrettede indsatser, for at bidrage yderligere til realiseringen af verdensmålene.

2. STOP SULT: STOP SULT, OPNÅ FØDEVARESIKKERHED OG FORBEDRET ERNÆRING SAMT FREMME BÆREDYGTIGT LANDBRUG

2.2 Inden 2030 skal alle former for fejlernæring udryddes, herunder skal de internationalt aftalte delmål for væksthæmning og afmagring hos børn under 5 år nås inden 2025, og ernæringsbehovet hos unge piger, gravide og ammende kvinder samt ældre mennesker skal håndteres.

Udvalgte indsatser:

Organisationen: Velfunderet indsats på hospitalerne primært rettet mod ældre. Indsatsen er forankret i Region Hovedstadens Mad- og Ernæringspolitik og god mad og ernæring indgår i budget 2020.

2.4 Inden 2030 skal der sikres bæredygtige fødevarerproduktionssystemer og implementeres modstandsdygtige landbrugspraksisser, som øger produktivitet og produktion, medvirker til at bevare økosystemer, styrker kapaciteten for tilpasning til klimaforandringer, ekstreme vejrforhold, tørke, oversvømmelser og andre katastrofer, og som fremskynder forbedring af land og jordkvalitet.

Udvalgte indsatser:

Organisationen: Regionsrådsbeslutning med målsætning om 60% økologi i alle regionens køkkener inden udgangen af 2018. I omlægningen er der fokus på anvendelse af sæsonvarer og højere grad af egenproduktion for at sikre finansieringen af omlægningen og høj udnyttelse af den enkelte råvare, samt reducere madspild.

3. SUNDHED OG TRIVSEL: SIKRE ET SUNDT LIV FOR ALLE OG FREMME TRIVSEL FOR ALLE ALDERSGRUPPER

EN DEL AF

3.1 Inden 2030 skal den globale mødredødelighed reduceres til under 70 dødsfald pr. 100.000 levendefødte børn.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> Se delmål 3.2.
3.2 Inden 2030 skal der sættes en stopper for forebyggelige dødsfald blandt nyfødte og børn under 5 år, med en målsætning i alle lande om at reducere den neonatale dødelighed til maksimalt 12 dødsfald pr. 1000 levendefødte børn og reducere dødelighed hos børn under 5 år til maksimalt 25 dødsfald pr. 1.000 levendefødte børn.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> Velfunderet indsats hvor Region Hovedstaden følger Sundhedsstyrelsen svangre-anbefalinger. Fremadrettet etableres et nyt fødested på Bispebjerg for at håndtere stigende pres på nuværende fødeafdelinger. Bidrager også til delmål 3.1.
3.3 Inden 2030 skal epidemierne af AIDS, tuberkulose, malaria og negligerede tropiske sygdomme afsluttes, og hepatitis, vandbårne sygdomme og andre smitsomme sygdomme skal bekæmpes.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> Region Hovedstaden har afdelinger for infektionsmedicinske sygdomme og regionens forskere forsker bredt i både HIV, AIDS, tuberkulose, tropesygdomme, hepatitis og andre infektionssygdomme. Regionen er stærk i international sammenhæng, hvilket fx kan ses af en afdelings udnævnelse til Global Excellence miljø i 2010 og Persimune-projekt.
3.4 Inden 2030 skal tidlig dødelighed, som følge af ikke-smitsomme sygdomme, reduceres med en tredjedel gennem forebyggelse og behandling, og mental sundhed og trivsel skal fremmes.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisation:</i> Budget 2019: Der skal udarbejdes en plan for en styrkelse af forebyggelsesområdet. Der er igangsat politisk drøftelse af initiativer for at styrke forebyggelsesområdet. Det er målsætningen, at styrke den patientrettede forebyggelse. Det skal fx ske ved at der ved alle patientkontakter, hvor det er relevant, spørges til alkohol- og rygevaner, samt at der henvises til relevante afvæningstilbud. Budget 2020: Vi skal som region arbejde mere målrettet med forebyggelse, og skabe et stærkere samarbejde med kommuner og andre aktører, der arbejder med forebyggelse og sundhedsfremme. Bidrager også til 17.17.
3.5 Forebyggelse og behandling af stofmisbrug, herunder narkotikamisbrug og skadelig brug af alkohol, skal styrkes.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisation:</i> Region Hovedstaden møder disse patienter når de behandles. Der planlægges en særlig indsats for patienter med misbrug og samtidig psykisk sygdom.
3.7 Inden 2030 skal der sikres universel adgang til seksuelle og reproduktive sundhedsydelser, herunder familieplanlægning, oplysning og uddannelse, og integration af reproduktiv sundhed i nationale strategier og programmer
Bidrager også til delmål 5.6
Udvalgte indsatser:
<i>Organisation:</i> Alle danskere har gennem almen praksis adgang til familieplanlægning. Der er i Region Hovedstaden stort fokus på fertilitetsbehandling og igangsat et arbejde med en strategi for dette, samt fokus på at videreføre en større forskningsindsats. Bidrager også til delmål 5.6.

3.8 Der skal opnås universel sundhedsdækning, herunder beskyttelse mod økonomiske risici, adgang til essentielle sundhedsydelser af høj kvalitet, og adgang til sikker og effektiv livsvigtig kvalitetsmedicin og vacciner til en overkommelig pris for alle.

Udvalgte indsatser:

Organisation: I Danmark er der gratis adgang til sundhedsvæsenet gennem sygesikringen og Sundhedsloven, herunder medicin med tilskud. Børnevaccinationsprogrammet er gratis for alle børn.

3.9 Inden 2030 skal antallet af dødsfald og sygdomstilfælde som følge af udsættelse for farlige kemikalier samt luft-, vand- og jordforurening væsentligt reduceres.

Udvalgte indsatser:

Organisationen: Kemikaliestyling og intern årlig handlingsplan.
Bidrager også til delmål 11.6.

Organisationen: Det politiske grundlag for byggeri i Region Hovedstaden (maj 2011) har mål om at miljø- og klimapåvirkninger fra materialer, produkter, varer og services i udførelse og drift skal minimeres. Indsatsen sker via politisk-administrative rammebetingelser som skal indarbejdes i udbudsmateriale ved byggeri.

Organisationen: Se i øvrigt delmål 12.4.

Geografien: Arbejde med Energivision for hovedstadsregionen, som er besluttet af KKR og regionen med mål om at hovedstadsregions transportsystem skal være fossilfrit i 2050 og herunder fx projektet energi på tværs.

Bidrager også til delmål 11.6.

Geografien: Mål i Movias Trafikplan 2016 om at reducere bustrafikkens NOx udledning i 2030. Mål i budget 2018-2021 om at udfase dieselbusser frem mod 2030.

Bidrager også til delmål 9.4, 11.6 og 12.4.

Geografien: Jf. Jordplanen skal borgerne kunne leve trygt uden sundhedsgener som følge af jordforurening.

3.d Alle lande, og især udviklingslandene, skal styrke deres kapacitet for tidlig varsling, risikoreduktion og håndtering af nationale og globale sundhedsrisici.

Udvalgte indsatser:

Organisation: Region Hovedstaden har et velfungerende sundhedsberedskab, som er en delt opgave mellem Akutberedskabet og hospitalerne/afdelingerne, afhængigt af hvilken beredskabssituation der opstår. Staten har ansvar for det nationale beredskab på sundhedsområdet.

4. KVALITETSUDDANNELSE: SIKRE ALLE LIGE ADGANG TIL KVALITETSUDDANNELSE OG FREMME ALLES MULIGHEDER FOR LIVSLANG LÆRING

4.4 Inden 2030 skal antallet af unge og voksne, der har relevante færdigheder, herunder tekniske og erhvervsrettede færdigheder og kompetencer, for beskæftigelse, gode job og iværksættelse, øges væsentligt.

Udvalgte indsatser:

Organisationen: Regionsrådsbeslutning om praktikantkrav, samt uddannelsesklausuler for lærlinge på regionens bygge og anlægsprojekter siden 2011. Målet er, at der fremover kunne være en elev/lærling for hver 10. ansatte håndværker.

Bidrager også til delmål 8.6.

Organisationen: Ambition om at øge andelen af elever, der påbegynder en erhvervsuddannelse med 10 procent (jf. budgetaftale 2019), sikre at der uddannes tilstrækkeligt og kompetent arbejdskraft til regionens hospitaler og virksomheder, samt sikre relevant efter-/videreuddannelse af vores medarbejdere så vi møder fremtidens behov. Dette sikres fx gennem forbedrede prognoseredskaber, fleksibilitet på erhvervsuddannelsesområdet samt indsatsen "Fremtidens kompetencer".

<i>Geografien:</i> Greater Copenhagen samarbejdet og REVUS adresserer dette med mål om, at erhvervslivet har adgang til kompetent dansk og international arbejdskraft, samt at flere unge skal gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse. Dette understøttes bl.a. af fyrtårnsprojekter fra 2015-2016 REVUS handlingsplanen: Kvalitetsløft af erhvervsuddannelserne frem mod 2020 og Efterspørgselsstyret efteruddannelse af voksne.
<i>Geografien:</i> I Charter for smart Greater Copenhagen er der fokus på kompetente borgere til at håndtere og udvikle datadrevne og teknologiske løsninger.
5. LIGESTILLING MELLEM KØNNENE: OPNÅ LIGESTILLING MELLEM KØNNENE OG STYRKE KVINDERS OG PIGERS RETTIGHEDER OG MULIGHEDER
5.1 Alle former for diskrimination af alle kvinder og piger overalt skal stoppes.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> Diskrimination er indeholdt i indsatsen mod mobning på arbejdspladsen, fx er der udarbejdet videoer og vejledninger til at imødegå mobning. Der monitoreres løbende.
5.5 Kvinder skal sikres fuld og effektiv deltagelse og lige muligheder for lederskab på alle niveauer af beslutningstagning inden for politik, økonomi og det offentlige liv.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisation:</i> Se delmål 5.c.
5.6 Der skal sikres universel adgang til seksuel og reproduktiv sundhed og reproduktive rettigheder i overensstemmelse med handlingsprogrammet fra den Internationale Konference om Befolkning og Udvikling samt Beijing-handlingsplanen og slutdokumenterne fra opfølgingskonferencerne.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisation:</i> Se delmål 3.7.
5.c Fornuftige politikker og lovgivning, der kan håndhæves, og som fremmer ligestilling mellem kønnene og styrker alle kvinders og pigers rettigheder og muligheder på alle niveauer, skal vedtages og styrkes.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> Regions Hovedstaden har fælles personalepolitiske principper der fremmer ligestilling og er forankret i ligestillingsloven. Hvert andet år udarbejdes en Ligestillingsredegørelse, som bruges til at vægte indsatsen.
6. RENT VAND OG SANITET: SIKRE AT ALLE HAR ADGANG TIL VAND OG SANITET, OG AT DETTE FORVALTES BÆREDYGTIGT
6.1 Inden 2030 skal der opnås universel og lige adgang til sikkert drikkevand til en overkommelig pris for alle.
Udvalgte indsatser:
<i>Geografien:</i> Se delmål 6.3.
6.3 Inden 2030 skal vandkvaliteten forbedres ved at reducere forurening, afskaffe affaldsdumping og minimere udslip af farlige kemikalier og materialer, og halvere andelen af ubehandlet spildevand og væsentligt øge genanvendelse og sikker genbrug globalt.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> a) Strategi og handlingsplaner for rensning af spildevand under udarbejdelse. Rensningsanlæg etableret på Herlev, b) Kemikaliestyling, c) Fra 2018 kortlægges udledning af rengøringsmidler, desinfektionsmidler og tekniske kemikalier og der laves handlingsplaner. Bidrager også til delmål 11.6 og 12.2.

<p><i>Organisationen:</i> Det politiske grundlag for byggeri i Region Hovedstaden (maj 2011) har mål om, at vandforbrug og vandbalance i relation til byggeriernes driftsfase skal optimeres. Indsatsen sker via politisk-administrative rammebetingelser, som skal indarbejdes i udbudsmateriale ved byggeri. Indsatsen bidrager også til delmål 6.4.</p>
<p><i>Geografien:</i> Mål i Jordplanen om, at 80 procent af hovedstadsregionens grundvandsressource inden 2025 er sikret mod forurening fra de grunde, som udgør den største risiko for grundvandet og dermed for drikkevandskvaliteten. Bidrager også til delmål 6.1 og 6.6.</p>
<p>6.4 Inden 2030 skal effektiviteten af vandanvendelsen indenfor alle sektorer øges væsentligt, og der skal sikres bæredygtig indvinding af og forsyning med ferskvand for at imødegå vandknaphed, og væsentligt reducere antallet af mennesker, der lider af vandmangel, betydeligt.</p>
<p>Udvalgte indsats:</p>
<p><i>Organisationen:</i> Se delmål 6.3.</p>
<p><i>Geografien:</i> Regionen ønsker at sikre sammenhængende digitale systemer og datadeling; flere små og mellemstore virksomheder, der udnytter fordelene ved digitalisering, antallet af virksomheder, som gør brug af smarte byløsninger. En konkret indsats har været Smart Water – vækstforumprojekt som skal sikre sammenhængende digitale systemer og datadeling.</p>
<p>6.5 Inden 2030 skal forvaltning af vandressourcer integreres på alle niveauer, herunder gennem samarbejde på tværs af landegrænser, som det er relevant.</p>
<p>Udvalgte indsats:</p>
<p><i>Geografien:</i> Jf. Jordplanen vil regionen arbejde tættere sammen med vandforsyningerne og kommunerne om grundvandsbeskyttelse. CRU-strategisk indsats "Vand på tværs" med målet om en helhedsorienteret bæredygtig grundvandsbeskyttelse. Regionen deltager i flere af kommunernes koordinationsfora for grundvandsbeskyttelse. Bidrager også til delmål 6.b.</p>
<p>6.6 Inden 2020 skal vandrelaterede økosystemer, herunder bjerge, skove, vådområder, floder, grundvandsbassiner og søer beskyttes og gendannes.</p>
<p>Udvalgte indsats:</p>
<p><i>Geografien:</i> Se delmål 6.3.</p>
<p>6.b Støtte og styrke lokalsamfundenes deltagelse i at forbedre forvaltningen af vand- og sanitet.</p>
<p>Udvalgte indsats:</p>
<p><i>Geografien:</i> Se delmål 6.5.</p>
<p>7. BÆREDYGTIG ENERGI: SIKRE AT ALLE HAR ADGANG TIL PÅLIDELIG, BÆREDYGTIG OG MODERNE ENERGI TIL EN OVERKOMMELIG PRIS</p>
<p>7.2 Inden 2030 skal andelen af vedvarende energi i det globale energimix øges væsentligt.</p>
<p>Udvalgte indsats:</p>
<p><i>Organisationen:</i> Udbygning med lokal vedvarende energi siden 2014. Bidrager også til delmål 11.6 og 12.2.</p>
<p><i>Organisationen:</i> Det politiske grundlag for byggeri i Region Hovedstaden (maj 2011) har mål om, at energiforbrug og CO₂ udledninger i den fremtidige driftsfase af byggerierne skal minimeres og at der bygges efter energiklasse 2020. Indsatsen sker via politisk-administrative rammebetingelser, som skal indarbejdes i udbudsmateriale ved byggeri.</p>
<p><i>Organisationen:</i> Se i øvrigt delmål 9.4.</p>

<p><i>Geografien:</i> Mål om, at Hovedstadsregionens energisystem skal være fossilfrit i 2035 og transport-systemet skal være fossilfrit i 2050. Der er udarbejdet en Fælles strategisk energiplan for hovedstadsområdet, og projektet FUTURE. Bidrager også til delmål 7.3</p>
<p><i>Geografien:</i> Se i øvrigt delmål 7.2, 9.4.</p>
<p>7.3 Inden 2030 skal den globale hastighed for forbedring af energieffektiviteten fordobles.</p>
<p>Udvalgte indsatser:</p>
<p><i>Organisationen:</i> a) Energiplan 2025 med mål om ca. 17 % energireduktion via ESCO 3.0, b) Miljøkrav til byggeri, c) Grønne energieffektive indkøb. Bidrager også til delmål 11.6, 12.2 og 17.17.</p>
<p><i>Organisationen:</i> Det politiske grundlag for byggeri i Region Hovedstaden (maj 2011) har mål om, at Kvalitetsfundsprojekterne bygges efter energiklasse 2020. Indsatsen sker via politisk-administrative rammebetingelser som skal indarbejdes i udbudsmateriale ved byggeri.</p>
<p><i>Geografien:</i> Se delmål 7.2.</p>
<p>7.a Inden 2030 skal det internationale samarbejde styrkes for at lette adgang til forskning i ren energi og teknologi, herunder vedvarende energi, energieffektivitet og avanceret og renere teknologi indenfor fossile brændstoffer, og for at fremme investeringer i energiinfrastruktur og ren energiteknologi.</p>
<p>Udvalgte indsatser:</p>
<p><i>Organisationen:</i> Energiplan 2025 med mål om at øge antallet af OPI projekter og øget søgning af udviklingspuljer/fonde. Indsatsen bidrager også til delmål 9.5, 17.17.</p>
<p>8. ANSTÆNDIGE JOBS OG ØKONOMISK VÆKST: FREMME VEDVARENDE, INKLUSIV OG BÆREDYGTIG ØKONOMISK VÆKST, FULD OG PRODUKTIV BESKÆFTIGELSE SAMT ANSTÆNDIGT ARBEJDE TIL ALLE</p>
<p>8.3 Der skal fremmes udviklingsorienterede politikker, der støtter produktive aktiviteter, skaber anstændige jobs, iværksætter, kreativitet og innovation, og som fremmer en formalisering og udvikling af mikro-, små- og mellemstore virksomheder, gennem bl.a. adgang til finansielle tjenesteydelser.</p>
<p>Udvalgte indsatser:</p>
<p><i>Organisationen:</i> Koncerncentrenes medarbejderpolitik, der er værdibaseret. Det betyder mere sund fornuft og færre regler. I centrum står de tre værdier tillid, åbenhed og helhedssyn.</p>
<p><i>Organisationen:</i> Test og udvikling af nye datadrevne teknologier især Artificial Intelligens. Følgende projekter er igangsat: AI- Iværksætterindsats, tidlig opsporing af risikopatienter i kommunalt regi (AI-beslutningsstøtte), block chain projekt på patologisk afdeling på Rigshospitalet samt planlægning og sponsoring af hackathons. Hertil er der indgået en AI-rammeaftale med IBM, hvor der arbejdes på følgende initiativer; beslutningsstøtte til mammografi, AI ifm. tidlig opsporing af risikopatienter med akut blodprop i hjertet, samt beslutningsstøtte til billedanalyse på Glostrup Øjenafdeling, Rigshospitalet.</p>
<p><i>Geografien:</i> REVUS er forankringen for denne indsats. Der arbejdes blandt andet med Interreg projektet Medtech4 Europe, som berører udviklingen af politik på det medico tekniske område for at støtte innovation og små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Der er også i regi af Vækstforum Hovedstaden igangsat en række projekter, der understøtter innovation i SMV'er, fx projektet 'Smart innovation'.</p>
<p>8.4 Frem til 2030 skal den globale ressourceeffektivitet inden for forbrug og produktion løbende forbedres, og det skal bestræbes at afkoble økonomisk vækst fra miljøforringelse, i</p>

overensstemmelse med de 10-årige Ramme programmer for bæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre, med de udviklede lande i spidsen.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> a) Affaldsressourceplan 2025 med mål om 40% genanvendelse i 2025 mod baseline 2013, b) Koncernhandlingsplan for grønne indkøb som opdateres årligt, samt GDU handlingsplanen (pixi). Bidrager også til delmål 11.6 og 12.2.
<i>Geografien:</i> Overordnet mål om et fossilfrit energi- og transportsystem bidrager også til energi /resourceeffektivitet. Og fx projektet FUTURE bidrager til dette. Bidrager også til delmål 12.2.
<i>Geografien:</i> Råstofplanen danner overordnet politisk ramme. Heri fremgår at der skal ske en øget ressourceeffektivitet, idet primære råstoffer (sand, grus, sten ler mv.) skal substitueres af sekundære råstoffer (overvejende byggeaffald og overskudsjord). Initiativ for bæredygtig håndtering af overskudsjord iværksat i 2013 og ophører ved udgangen af 2018.
<i>Geografien:</i> Se i øvrigt delmål 12.2.
8.6 Inden 2020 skal andelen af unge, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse væsentligt reduceres.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> Se delmål 4.4.
8.7 Der skal træffes øjeblikkelige og effektive foranstaltninger for at udrydde tvangsarbejde, moderne slaveri og menneskehandel og for at sikre forbud mod og afskaffelse af de værste former for børnearbejde, herunder rekruttering og anvendelse af børnesoldater, og for at udrydde børnearbejde i alle dens former inden 2025.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> I de af regionens indkøb, hvor det er relevant, stilles krav med henvisning til FN's deklARATION om menneskerettigheder, ILO's deklARATION om arbejdstagerrettigheder, Rio deklARATIONEN om miljø og udvikling, samt FN's konvention mod korrUPtion. Bidrager også til delmål 8.8.
8.8 Arbejdstagernes rettigheder skal beskyttes og et sikkert og stabilt arbejdsmiljø for alle arbejdstagere skal fremmes, herunder for migrantarbejdere, især kvindelige migranter, og dem i usikre beskæftigelsesforhold.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> Region Hovedstaden har besluttet at forhindre social dumping i forbindelse med gennemførelse af regionens bygge- og anlægsprojekter, herunder efterlevelse af ILO-konvention nr. 94 om arbejdstagers rettigheder.
<i>Organisationen:</i> Rettigheder og stabilt arbejdsmiljø er sikret gennem lovgivning og overenskomster, samt en fælles medarbejderpolitik for koncerncentrene. APV kortlægger arbejdsmiljøet minimum hvert 3. år og arbejdsulykker registreres.
<i>Organisationen:</i> Se i øvrigt delmål 8.7.
MÅL 9. INDUSTRI, INNOVATION OG INFRASTRUKTUR: BYGGE ROBUST INFRASTRUKTUR, FREMME INKLUSIV OG BÆREDYGTIG INDUSTRIALISERING OG UNDERSTØTTE INNOVATION
9.1 Der skal udvikles pålidelig, bæredygtig og robust infrastruktur af høj kvalitet, herunder regionale og grænseoverskridende infrastruktur, for at støtte den økonomiske udvikling og menneskelig trivsel, med fokus på lige adgang for alle til en overkommelig pris.
Udvalgte indsatser:

<p><i>Geografien:</i> De regionalt finansierede busser og toge transporterer hvert år ca. 47 mio. passagerer rundt i regionen. Derudover er der strategiske arbejder bl.a.: Greater Copenhagen trafikcharter om grænseoverskridende infrastruktur, Interreg projekt: Et sammenhængende transportsystem i Greater Copenhagen.</p>
<p>9.4 Inden 2030 skal infrastrukturen opgraderes og industrier retrofittes [moderniseres] for at gøre dem bæredygtige, med mere effektiv udnyttelse af ressourcer og øget brug af rene og miljøvenlige teknologier og industrielle processer. Alle lande skal handle ud fra deres respektive kapacitet.</p>
<p>Udvalgte indsatser:</p>
<p><i>Organisationen:</i> Styrket samarbejde med private virksomheder og vidensinstitutioner om innovativ teknologi som understøtter grøn omstilling indgår i koncernhandlingsplaner. Der er fx igangsat udbud af anlæg til plastaffald, og der deltages i projektet FUTURE. Indsatsen bidrager også til delmål 11.6, 12.2 og 17.17.</p>
<p><i>Organisationen:</i> Det politiske grundlag for byggeri i Region Hovedstaden (maj 2011) har defineret fem kriterier vedrørende miljø og klima som bliver brugt i tildelingskriterierne ved projektkonkurrencer. Indsatsen sker via politisk-administrative rammebetingelser som skal indarbejdes i udbudsmateriale ved byggeri.</p>
<p><i>Organisationen:</i> Transportplan 2025 med mål om 12% CO₂ reduktion fra transport i 2025. Bidrager også til 7.2 og 11.2.</p>
<p><i>Geografien:</i> Regionens cirkulære økonomi-projekter understøtter direkte eller indirekte industriens omstilling til bæredygtighed, fx Affald og Ressourcer på Tværs, Partnerskab for Cirkulære Kommuner, Bæredygtig Bundlinje og Grøn vækst via grønne forretningsmodeller.</p>
<p><i>Geografien:</i> Mål i ReVUS om fossilfri transportsektor i 2050. Mål i Movias Trafikplan 2016 om fossilfri bustrafik i 2030. Mål i budget 2018-2021 om at udfase dieselbusser frem mod 2030. Regionens ejerskab i Letbanen i Ring 3. Bidrager også til 7.2 og 11.2.</p>
<p><i>Geografien:</i> I Jordplanen er der mål om en løbende optimering af driften på regionens oprensingsanlæg samt udnyttelse af det oppumpede vand.</p>
<p><i>Geografien:</i> Se i øvrigt delmål 3.9, 11.2.</p>
<p>9.5 Videnskabelig forskning skal styrkes og den teknologisk kapacitet i de industrielle sektorer i alle lande skal opgraderes, især i udviklingslandene, ved bl.a. inden 2030 at fremme innovation og væsentligt forøge det samlede antal forsknings- og udviklingsmedarbejdere pr. 1 million indbyggere, samt ved at øge de offentlige og private midler til forskning og udvikling.</p>
<p>Udvalgte indsatser:</p>
<p><i>Organisationen:</i> Region Hovedstadens 'Forskningsstrategi for Sundhedsforskning 2018-2022', samt den tilhørende 1-årige 'Handlingsplan for Sundhedsforskning 2018-2019', danner ramme om regionens sundhedsforskning. I 2017 var der knap 3.750 aktive forskere og lidt over 900 teknisk og administrativt personale, der arbejdede med forskning og udvikling i Region Hovedstaden. I 2017 udgav forskerne i alt ca. 4200 videnskabelige publikationer. De fleste forskere bestrider stillinger med både klinik, forskning og uddannelse, og er også tilknyttet universiteter.</p>
<p><i>Organisationen:</i> Se i øvrigt delmål 7.a.</p>
<p><i>Geografien:</i> I Jordplanen er der mål om at øge innovation og udvikling af bedre, billigere og mere bæredygtige metoder indenfor jord- og grundvand. Bidrager også til delmålet 17.17</p>

<p><i>Geografien:</i> Der er især fokus på forskning og innovation i klimatilpasningsindsatserne CALL Copenhagen, 'Teknologier til kystsikring i en dansk kontekst', samt 'Vand innovation SMV'er' (VIS projekt).</p>
<p>9.c Adgang til informations- og kommunikationsteknologi skal øges betydeligt og det skal tilstræbes at tilbyde alle adgang til Internettet, til en overkommelig pris, i de mindst udviklede lande, inden 2020.</p>
<p>Udvalgte indsatser:</p>
<p><i>Geografien:</i> I Greater Copenhagen handlingsplan og Charter for Greater Copenhagen fokuseres på, at den digitale infrastruktur skal være tidssvarende og på niveau med forsyning af el og vand uanset hvor man bor. Digital infrastruktur, datadeling og sikkerhed er et afgørende fundament for et smart samfund.</p> <p>Danmark skal have 1 Gigabit til alle i 2025. Initiativer er fx bredbånd i Greater Copenhagen, CPH wifi, styrket mobil og bredbåndsdækning.</p>
<p>10. MINDRE ULIGHED: REDUCER ULIGHED I OG MELLEM LANDE</p>
<p>10.3 Der skal sikres lige muligheder og samfundsforårsaget uligheder skal reduceres, bl.a. ved at afskaffe diskriminerende love, politikker og skikke, og ved at fremme hensigtsmæssig lovgivning, politikker og foranstaltninger til at imødegå dette.</p>
<p>Udvalgte indsatser:</p>
<p><i>Organisationen:</i> Regionen arbejder aktivt med et Lederskabsprisme, der har fokus på de fire værdier åbenhed, tillid, helhedssyn og professionalisme.</p>
<p>11. BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND: GØR BYER, LOKALSAMFUND OG BOSÆTTELSER INKLUDERENDE, SIKRE, ROBUSTE OG BÆREDYGTIGE.</p>
<p>11.2 Inden 2030 skal der skabes adgang for alle til sikre, tilgængelige og bæredygtige transportsystemer til en overkommelig pris, trafiksikkerheden skal forbedres bl.a. ved at udbygge den kollektive trafik med særlig hensyn til behov hos sårbare befolkningsgrupper, kvinder, børn, personer med handicap og de ældre.</p>
<p>Udvalgte indsatser:</p>
<p><i>Organisationen:</i> Se delmål 9.4.</p>
<p><i>Geografien:</i> Regionen arbejder for, at borgerne skal kunne pendle mellem bolig og arbejde og uddannelse på tværs af regionen uden spildtid på en måde, der bidrager til en sund, attraktiv og klimavenlig hovedstadsregion. Der er en række indsatser i gang fx Supercykelstier, Letbanen i Ring 3, Copenhagen Electric, Trafikbestilling, Trafik- og Mobilitetsplan, Interreg projekter, fremkommelighedsprojekter.</p> <p>Bidrager også til 7.2, 9.4 og 11.a.</p>
<p><i>Geografien:</i> Se i øvrigt delmål 9.4.</p>
<p>11.3 Inden 2030 skal byudvikling gøres mere inkluderende og bæredygtig og kapaciteten skal øges til en inddragende, integreret og bæredygtig boligplanlægning og styring i alle lande.</p>
<p>Udvalgte indsatser:</p>
<p><i>Organisationen:</i> Der arbejdes lokalt på at gøre byudviklingen mere inkluderende og bæredygtig ved byggeri fx nyt Hospital Nordsjælland og på Skt. Hans.</p>
<p><i>Geografien:</i> I Jordplanen er der mål om, at borgerne skal kunne leve trygt uden risiko for sundhedsgener fra jordforurening. Derfor arbejder regionen tæt sammen med kommunerne, f.eks. i.f.m. byudvikling.</p>

11.5 Inden 2030 skal antallet af dødsfald og antallet af berørte personer samt reduktion i de direkte økonomiske tab i forhold til det globale bruttonationalprodukt, som følge af katastrofer, herunder vandrelaterede katastrofer, reduceres betydeligt med fokus på beskyttelse af de fattige og mennesker i sårbare situationer.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> Målsætning om, at der i alle byggerierne stilles krav om "Lokal Afledning af Regnvand" (LAR). Bidrager også til delmål 13.1.
<i>Geografien:</i> Se delmål 3.9, 13.1
11.6 Inden 2030 skal den negative miljøbelastning pr. indbygger reduceres, herunder ved at lægge særlig vægt på luftkvalitet og på husholdnings- og anden affaldsforvaltning.
<i>Organisationen:</i> Se delmål 6.3, 7.2, 7.3, 8.4., 9.4.
<i>Geografien:</i> Se delmål 3.9, 8.4., 12.2.
11.7 Inden 2030 skal der gives universel adgang til sikre, inkluderende og tilgængelige, grønne og offentlige rum, især for kvinder og børn, for ældre mennesker og for personer med handicap.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> Det politiske grundlag for byggeri i Region Hovedstaden (maj 2011) har givet anledning til flere initiativer i forbindelse med byggerierne, fx behandler rapporten "Region Hovedstadens Anbefalinger for Helende Arkitektur" bl.a. emnet "Positiv adspredelse og kontakt til natur/ude-rum". Indsatsen sker via politisk-administrative rammebetingelser, som skal indarbejdes i udbudsmateriale ved byggeri.
<i>Geografien:</i> Se delmål 13.1
11.a Positive økonomiske, sociale og miljømæssige forbindelser mellem by, opland og landdistrikter skal støttes ved at styrke den nationale og regionale udviklingsplanlægning.
Udvalgte indsatser:
<i>Geografien:</i> Gennem ReVUS-projektet "Øget vækst og beskæftigelse gennem fremme af fødevarerhvervet" sigter fødevareraktører mod at skabe en funktionel platform for mødet mellem land og by og dermed skabe et sammenhængende fødevarer-system i Greater Copenhagen.
<i>Geografien:</i> Se i øvrigt delmål 11.2, 13.1.
11.b Inden 2020 skal der ske en betydelig stigning i antallet af byer og bosættelser, der vedtager og gennemfører integrerede politikker og planer, der stræber mod inklusion, ressourceeffektivitet, modvirkning og tilpasning til klimaændringer, modstandsdygtighed over for katastrofer, og som udvikler og gennemfører helhedsorienteret katastrofe- risikostyring på alle niveauer, i overensstemmelse med Sendai-rammen for Katastrofe- og Risikoforebyggelse (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030).
Udvalgte indsatser:
<i>Geografien:</i> I projekter som Fælles Datahub, Smart Greater Copenhagen og Smart Water (vækstforumprojekt) tænkes digitalisering sammen med dagsordener indenfor mobilitet og CO ₂ reduktion.
<i>Geografien:</i> Se i øvrigt delmål 13.1.
12. ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION: SIKRE BÆREDYGTIGT FORBRUG OG PRODUKTIONSFORMER
12.2 Inden 2030 skal der opnås en bæredygtig forvaltning og effektiv udnyttelse af naturressourcer.
Udvalgte indsatser:

<p><i>Organisationen:</i> Koncernindkøb stiller krav til, at der bruges færre unødvendige materialer og emballager. Hvor det er muligt stilles der krav til, at produkterne kan repareres og genbruges og at materialerne kan genanvendes.</p> <p>Bidrager også til delmål 12.5 og 12.6.</p>
<p><i>Organisationen:</i> Det politiske grundlag for byggeri i Region Hovedstaden (maj 2011). Indsatsen sker via politisk-administrative rammebetingelser som skal indarbejdes i udbudsmateriale ved byggeri</p> <p>Bidrager også til delmål 12.4.</p>
<p><i>Organisationen:</i> Se i øvrigt delmål 6.3, 7.2, 7.3, 8.4, 9.4, 12.5.</p>
<p><i>Geografien:</i> Målsætning i ReVUS 2015-2018 om, at regionen en ressourceeffektiv region, der anvender mindst 80 procent af regionens affald. Fyrtårnsprojektet ”Ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi”, som er omsat til konkrete projekter, bidrager hertil. At projekter kan nævnes ”Affald og Ressourcer på Tværs”, som skal skabe et fælles roadmap for en cirkulær omstilling af affaldssektoren i samarbejde med regionens affaldsselskaber og øvrige interessenter, samt projektet ”Partnerskab for Cirkulære Kommuner”, som blandt andet fokuserer på upcycling af værdien af materialer i udvalgte produktions- og forbrugssystemer.</p> <p>Bidrager også til delmål 8.4, 11.6, 12.4 og 12.5.</p>
<p><i>Geografien:</i> Med Råstofplanen som overordnet politisk ramme er det målsætningen at reducere behovet for primære råstoffer gennem øget ressourceeffektivitet. Derved reduceres behov for udlæg af (landbrugs)arealer til råstofgrave.</p>
<p><i>Geografien:</i> Se i øvrigt delmål 8.4.</p>
<p>12.3 Inden 2030 skal det globale madspild på detail- og forbrugerniveau pr. indbygger halveres og fødevarer tab i produktions- og forsyningskæder, herunder tab af afgrøder efter høst, skal reduceres.</p>
<p>Udvalgte indsatser:</p>
<p><i>Organisationen:</i> Hospitalerne har i en årrække arbejdet med indsats om madspild på hospitalerne.</p>
<p><i>Organisationen:</i> Se i øvrigt delmål 12.5.</p>
<p>12.4 Inden 2020 skal der opnås en miljømæssig forsvarlig håndtering af kemikalier og affald i hele deres livscyklus, i overensstemmelse med de aftalte internationale rammer, og udledning til luft, vand og jord skal væsentligt reduceres for at minimere negative indvirkninger på menneskers sundhed og miljøet.</p>
<p>Udvalgte indsatser:</p>
<p><i>Organisationen:</i> Affaldsressourceplan 2025 og indsats om beskrivelse i regionens affaldshåndbog om korrekt sortering af kemikalieaffald.</p> <p>Indsatsen bidrager også til delmål 3.9, 6.3 og 8.4.</p>
<p><i>Organisationen:</i> Se i øvrigt delmål 12.2.</p>
<p><i>Geografien:</i> Se delmål 12.2, 12.4.</p>
<p>12.5 Inden 2030 skal affaldsmængden væsentligt reduceres gennem forebyggelse, reduktion, genvinding og genbrug.</p>
<p>Udvalgte indsatser:</p>
<p><i>Organisationen:</i> Affaldsressourceplan 2025 fuldt udfoldet for genanvendelse, og der skal udarbejdes en plan for forebyggelse af affald.</p> <p>Bidrager også til delmål 8.4, 12.2 og 12.3.</p>
<p><i>Organisationen:</i> Se i øvrigt delmål 12.2.</p>
<p><i>Geografien:</i> Se delmål 12.2.</p>

12.6 Virksomheder, især store og transnationale virksomheder, skal opfordres til at benytte bæredygtig praksis og til at integrere oplysninger om bæredygtighed i deres rapporteringscyklus.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> Se delmål 12.2.
12.7 Der skal fremmes bæredygtige offentlige indkøbspraksis i overensstemmelse med nationale politikker og prioriteter.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> Koncernhandlingsplan for grønne indkøb, samt repræsentation i styregruppen for Forum for Bæredygtige Indkøb. Det strategiske indkøb foregår i et samarbejde mellem indkøbs fagspecialister og brugergrupper. Bidrager også til delmål 8.4.
12.8 Inden 2030 skal det sikres, at mennesker alle steder, har den relevante information og viden om bæredygtig udvikling og livsstil i harmoni med naturen.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> a) årlig strategisk kommunikationsplan for Grøn Drift og Udvikling b) årlig intern miljøpris, c) gode historier på intranet c) uddannelse af medarbejdere til at sortere og genanvende bedre på hospitalerne.
13. KLIMAINDSATS: HANDLE HURTIGT FOR AT BEKÆMPE KLIMAFORANDRINGER OG DERES KONSEKVENSER
13.1 Modstandskraft og tilpasningsevne til klimarelaterede risici og naturkatastrofer i alle lande skal styrkes.
Udvalgte indsatser:
<i>Organisationen:</i> På baggrund af RR-beslutning i 2012 investeret 36 mio. kr. i skybrudssikring på hospitaler. Screening og handlingsplan udarbejdet i 2014.
<i>Organisationen:</i> Se i øvrigt delmål 11.5.
<i>Geografien:</i> Målsætning i ReVUS 2015-2018 om, at Region Hovedstaden er internationalt bredt anerkendt som klimaberedt region i 2025. I perioden er der igangsat seks forskellige udviklingsindsatser, som bl.a. omhandler at kommuner kommer fra plan til handling, samt eksport (CALL Copenhagen), regional Task Force for klimatilpasning, kystbeskyttelse, robust beredskab mm. Bidrager også til 11.5, 11.7, 11.a, 11.b, 13.3.
13.3 Undervisning, oplysning og den menneskelige og institutionelle kapacitet skal forbedres ift. modvirkning, tilpasning, skadesbegrænsning og tidlig varsling af klimaændringer.
<i>Geografien:</i> se 13.1
14. LIVET I HAVET: BEVARE OG SIKRE BÆREDYGTIG BRUG AF VERDENS HAVE OG DERES RESSOURCER
14.2 Inden 2020 skal hav- og kystnære økosystemer beskyttes og forvaltes bæredygtigt for at undgå væsentlige negative indvirkninger, bl.a. ved at styrke deres modstandskraft og ved at genoprette dem for at opnå sunde og produktive have.
Udvalgte indsatser:
<i>Geografien:</i> Jf. Jordplanen vil regionen i perioden 2014-2018 skabe overblik over, hvor mange forurenede grunde, der kan true overfladevand og natur. Bidrager også til delmål 15.5.
15. LIVET PÅ LAND: BESKYTTE, GENOPRETTE OG STØTTE BÆREDYGTIG BRUG AF ØKOSYSTEMER PÅ LAND, BEKÆMPE ØRKENDANNELSE, STANDSE UDPINING AF JORDEN OG TAB AF BIODIVERSITET

15.3 Inden 2030 skal ørkendannelse bekæmpes, forringet land og jord genoprettes, herunder land påvirket af ørkendannelse, tørke og oversvømmelse, og det skal forsøges at opnå en jordforringelsesneutral verden.

Udvalgte indsatser:

Geografien: Med Råstofplanen som overordnet politisk ramme er det målsætningen at reducere behovet for primære råstoffer gennem øget ressourceeffektivitet. Derved reduceres behov for udlæg af (landbrugs)arealer til råstofgrave. I regionens administrationspraksis tilskyndes råstofvirksomheder til at efterbehandle råstofgrave således, at de kan bidrage til ny natur og øget biodiversitet.

15.5 Tage omgående og væsentlig handling for at begrænse forringelsen af naturlige levesteder, stoppe tab af biodiversitet og, inden 2020, beskytte og forhindre udryddelse af truede arter.

Udvalgte indsatser:

Geografien: Se delmål 14.2.

16. FRED, RETFÆRDIGHED OG STÆRKE INSTITUTIONER: STØTTE FREDELIGE OG INKLUDERENDE SAMFUND. GIVE ALLE ADGANG TIL RETSSIKKERHED OG OPBYGGE EFFEKTIVE, ANSVARLIGE OG INDDRAGENDE INSTITUTIONER PÅ ALLE NIVEAUER

16.10 Der skal sikres offentlig adgang til information og beskyttelse af fundamentale frihedsrettigheder i henhold til international lovgivning og internationale aftaler.

Udvalgte indsatser:

Geografien: Målsætning i ReVUS om at 75 % af kommunerne i regionen deler åbne data. Dette fremmes fx gennem Datahub projekt og OpenData.DK

17. PARTNERSKAB FOR HANDLING: STYRK DET GLOBALE PARTNERSKAB FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING OG ØG MIDLERNE TIL AT NÅ MÅLENE

17.6 Der skal forbedres Nord-Syd-, Syd-Syd- og det regionale triangulære samarbejde samt det internationale samarbejde omkring, og adgang til, videnskab, teknologi og innovation, og øges vidensdeling igennem gensidige aftalte vilkår, herunder forbedret koordinering af eksisterende mekanismer, især på FN-niveau, og gennem en global teknologi-faciliteringsmekanisme.

Udvalgte indsatser:

Organisationen: Deltager i HCWH (Healthcare without Harm) en global organisation som vidensdeler og lobbyer for bæredygtig omstilling af sundhedssektoren og underskrev klimastatement i 2017.

Bidrager også til delmål 17.17.

17.7 Udvikling, overførsel, udbredelse og spredning af miljøtilpassede teknologier til udviklingslande på gunstige vilkår, herunder koncessionsvilkår og begunstigede vilkår, skal fremmes, efter gensidig aftale.

Udvalgte indsatser:

Organisationen: Regionens donations- og genbrugsenhed, som enten sender overskydende hospitalsudstyr til intern genbrug eller bortdonation til udviklingslande.

Bidrager også til delmål 17.16 og 17.17.

17.17 Der skal tilskyndes og fremmes effektive offentlige partnerskaber, offentligt-private partnerskaber og civilsamfundspartnerskaber, som bygger på erfaringer og ressourcestrategier fra partnerskaber.

Udvalgte indsatser:

Organisationen: Se delmål 3.4, 7.3, 7.a, 9.4, 17.6, 17.7.

Organisationen: I dialog med hospitaler og virksomheder arbejder Koncernindkøb og Center for Ejendomme på at udvikle, afprøve og kommercialisere innovative tiltag, samt udvikle grønnere produkter og services. Deltager i SSP Regions, som bl.a. omhandler grønne offentlige udbud. Regionen arbejder med Offentlig Privat Innovation (OPI) indenfor bedre behandlinger for patienten, hvorfor der er god viden om metoden og hvordan denne kan bruges i evt. andre partnerskaber.

Geografien: Når Region Hovedstaden arbejder med regional udvikling sker det i tråd med den regionale udviklingsstrategi. De konkrete indsatser udvikles og gennemføres i offentlige eller offentligt-private partnerskaber, herved bidrages der løbende til delmål 17.17.